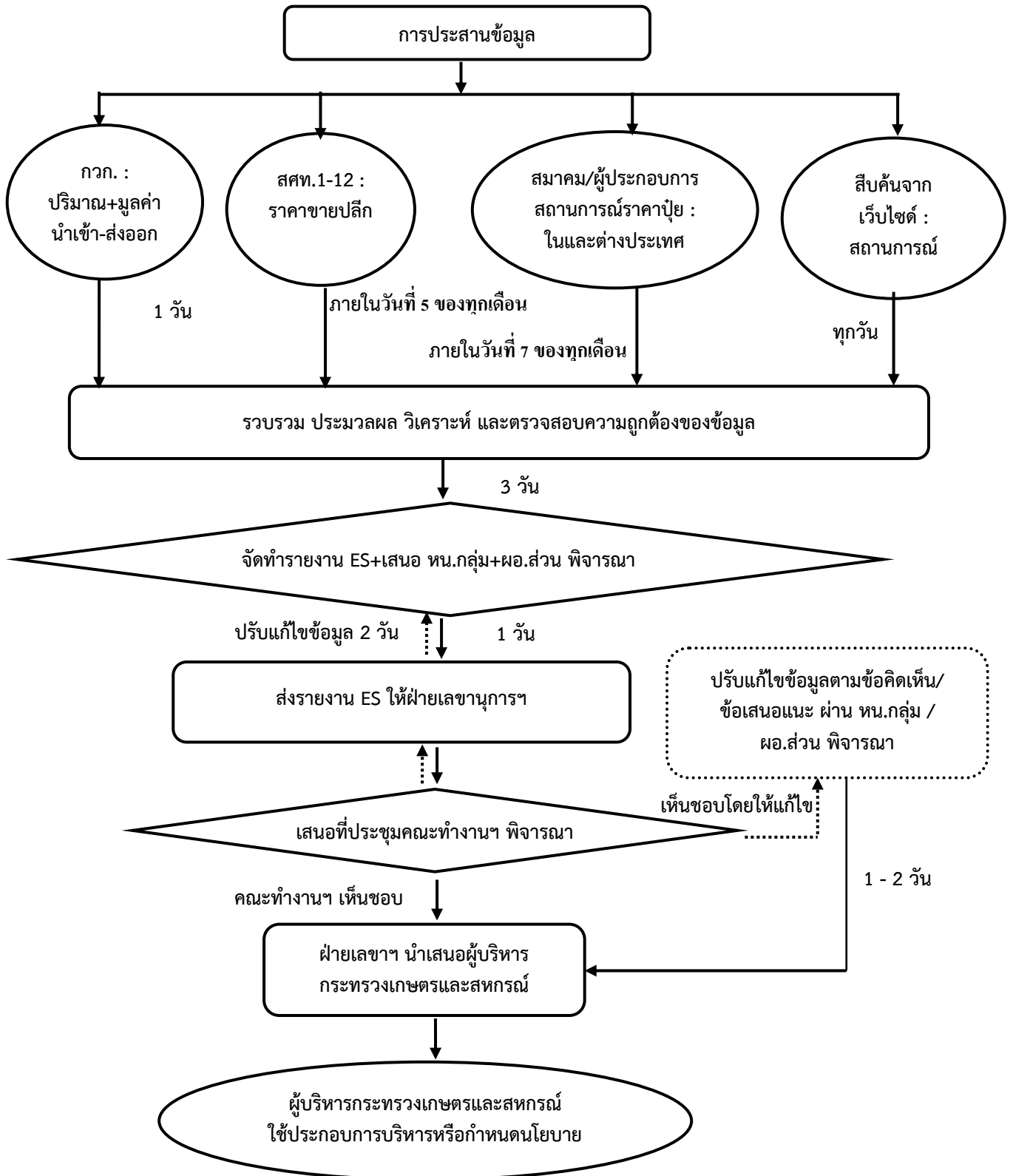

ขั้นตอนการจัดทำรายงาน Executive Summary (ES) *สินค้าปุ๋ย (เคมี/อินทรีย์)* (รายไตรมาส)

เสนอคณะทำงานพัฒนาสารสนเทศการเกษตรระดับประเทศ

คู่มือการปฏิบัติงาน
การจัดทำข้อมูล Executive Summary สินค้าปุ๋ย (เคมี/อินทรีย์)
เสนอคณะทำงานพัฒนาสารสนเทศการเกษตรระดับประเทศ
โดย ส่วนวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยี ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม (สทท.)
สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (สวศ.)

1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

เป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติงานการจัดทำข้อมูล Executive Summary สินค้าปุ๋ย (เคมี/อินทรีย์) เพื่อนำเสนอต่อคณะทำงานพัฒนาสารสนเทศการเกษตรระดับประเทศ โดยมี เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นประธานคณะทำงานฯ ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศการเกษตร เป็นคณะทำงานและเลขานุการ และผู้อำนวยการสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร เป็นคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

2. ขอบเขต (Scope)

2.1 การจัดทำข้อมูล Executive Summary สินค้าปุ๋ย (เคมี/อินทรีย์) ในคู่มือฉบับนี้ ครอบคลุมการดำเนินงาน ตั้งแต่ขั้นตอนการประสานงานในเบื้องต้นอย่างไม่เป็นทางการผ่านโทรศัพท์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ไปจนถึงการประสานงานอย่างเป็นทางการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร (กวก.) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ (สศท.) 1-12 สมาคมการค้าปุ๋ยและธุรกิจการเกษตรไทย สมาคมการค้าผู้ผลิตปุ๋ยไทย และผู้ประกอบการ รวมถึงการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเว็บไซต์ต่างๆ

2.2 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายงาน Executive Summary สินค้าปุ๋ย (เคมี/อินทรีย์) การนำเสนอต่อคณะทำงานฯ และเผยแพร่สำหรับผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เท่านั้น

3. คำจำกัดความ

3.1 Executive Summary หมายถึง บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

3.2 Confidential หมายถึง ข้อมูลที่เป็นความลับ ที่เผยแพร่เฉพาะผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.3 ความหมายของปุ๋ยเคมี

ปุ๋ยเคมี คือ สารประกอบอินทรีย์ที่ให้ธาตุอาหารพืช เป็นสารประกอบที่ผ่านกระบวนการผลิตทางเคมี เมื่อใส่ลงไปในดินที่มีความชื้นที่เหมาะสม ปุ๋ยเคมีจะละลายให้พืชดูดไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว จำแนกเป็น 2 ประเภท

1) ปุ๋ยเดี่ยวหรือแม่ปุ๋ย ได้แก่ ปุ๋ยพวกแอมโมเนียมซัลเฟต โพแทสเซียมคลอไรด์ ฯลฯ ซึ่งเป็นสารประกอบทางเคมี มีธาตุอาหาร ปุ๋ยคือ N หรือ P หรือ K เป็นองค์ประกอบอยู่ด้วยหนึ่งหรือสองธาตุแล้วแต่ชนิดของสารประกอบที่เป็นแม่ปุ๋ยนั้น ๆ มีปริมาณของธาตุอาหาร ปุ๋ยที่คงที่ เช่น ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต มีไนโตรเจน 20% N ส่วนโพแทสเซียมไนเตรต มีไนโตรเจน 13% N และโพแทสเซียม 46% K(2)O อยู่ร่วมกันสองธาตุ

2) ปุ๋ยผสม ได้แก่ ปุ๋ยที่มีการนำเอาแม่ปุ๋ยหลายๆ ชนิดมาผสมรวมกัน เพื่อให้ปุ๋ยที่ผสมได้มีปริมาณและสัดส่วนของธาตุอาหาร N P และ K ตามที่ต้องการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ปุ๋ยที่มีสูตรหรือเกรดปุ๋ยเหมาะที่จะใช้กับพืชและดินที่แตกต่างกัน ปุ๋ยผสมนี้จะมีขายอยู่ในท้องตลาดทั่วไปเพราะนิยมใช้กันมาก ปัจจุบันเทคโนโลยีในการทำปุ๋ยผสมได้พัฒนาไปไกลมาก สามารถผลิตปุ๋ยผสมให้เข้าเป็นเนื้อเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ มีการปั้นเป็นเม็ด ขนาดสม่ำเสมอสะดวกในการใส่ลงไปในไร่ นา ปุ๋ยพวกนี้เก็บไว้นานๆ จะไม่จับกันเป็นก้อนแข็ง สะดวกแก่การใช้เป็นอย่างยิ่ง

3.4 ปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยอินทรีย์ คือสารประกอบที่ได้จากสิ่งที่มีชีวิต ได้แก่ พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ ผ่านกระบวนการผลิตทางธรรมชาติ ปุ๋ยอินทรีย์ส่วนใหญ่ใช้ในการปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน ทำให้ดินโปร่ง ร่วนซุย ระบายน้ำและถ่ายเทอากาศได้ดี รากพืชจึงงอกงามไปหาธาตุอาหารได้ง่ายขึ้น

ปุ๋ยอินทรีย์ มีปริมาณธาตุอาหารอยู่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปุ๋ยเคมี และธาตุอาหารพืชส่วนใหญ่อยู่ในรูปของสารประกอบอินทรีย์ เช่น ไนโตรเจนอยู่ในสารประกอบจำพวกโปรตีน เมื่อใส่ลงไปในดินพืชจะไม่สามารถดูดไปใช้ประโยชน์ได้ทันที แต่ต้องผ่านกระบวนการย่อยสลายของจุลินทรีย์ในดิน แล้วปลดปล่อยธาตุอาหารเหล่านั้นออกมาในรูปสารประกอบอินทรีย์ เช่นเดียวกับปุ๋ยเคมี จากนั้นพืชจึงดูดไปใช้ประโยชน์ได้ ปุ๋ยอินทรีย์มี 3 ประเภท คือ

1) ปุ๋ยคอก เป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้มาจากสิ่งขับถ่ายของสัตว์เลี้ยง เช่น โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ และห่าน ฯลฯ โดยอาจจะใช้ในรูปแบบปุ๋ยคอกแบบสด แบบแห้ง หรือ นำไปหมักให้เกิดการย่อยสลายก่อนแล้วค่อยนำไปใช้ก็ได้ ซึ่งต้องคำนึงถึงชนิดของดินและพืชที่ปลูกด้วย โดยเฉพาะการใช้แบบสดอาจทำให้เกิดความร้อน และมีการดึงธาตุอาหารบางตัวไปใช้ในการย่อยสลายมูลสัตว์ ซึ่งอาจจะทำให้พืชเหี่ยวตายได้ การใช้ปุ๋ยคอกนั้น นอกจากจะมีประโยชน์ในการช่วยเพิ่มธาตุอาหารพืชในดินแล้ว ยังช่วยทำให้ดินโปร่งและร่วนซุย ทำให้การเตรียมดินง่าย การตั้งตัวของต้นกล้าเร็วทำให้มีโอกาสรอดได้มากด้วย

2) ปุ๋ยหมัก เป็นปุ๋ยอินทรีย์ชนิดหนึ่ง ซึ่งได้จากการนำชิ้นส่วนของพืช วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร หรือ วัสดุเหลือใช้จากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น หล้าแห้ง ใบไม้ ฟางข้าว ชังข้าวโพด กากอ้อยจากโรงงานน้ำตาล และกลบจากโรงสีข้าว ขี้เลื่อยจากโรงงานแปรรูปไม้ เป็นต้น มาหมักในรูปของการกองซ้อนกันบนพื้นดิน หรือ อยู่ในหลุม เพื่อให้ผ่านกระบวนการย่อยสลายให้เน่าเปื่อยเสียก่อน โดยอาศัยกิจกรรมของจุลินทรีย์จนกระทั่งได้สารอินทรีย์วัตถุที่มีความคงทน ไม่มีกลิ่น มีสีน้ำตาลปนดำ

3) ปุ๋ยพืชสด เป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากการปลูกพืชบำรุงดินซึ่งได้แก่พืชตระกูลถั่วต่าง ๆ แล้วทำการไถกลบเมื่อพืชเจริญเติบโตมากที่สุด ซึ่งเป็นช่วงที่กำลังออกดอก พืชตระกูลถั่วที่ควรใช้เป็นปุ๋ยพืชสดควรมีอายุสั้น มีระบบรากลึก ทนแล้ง ทนโรคและแมลงได้ดี เป็นพืชที่ปลูกง่าย และมีเมล็ดมาก ตัวอย่างพืชเหล่านี้ก็ได้แก่ ถั่วพุ่ม ถั่วเขียว ถั่วลาย ปอเทือง ถั่วขอ ถั่วแปบ และโสน เป็นต้น

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ

ดำเนินการจัดทำข้อมูลสินค้าปุ๋ย (เคมี/อินทรีย์) โดยประสานและรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ ก่อนนำมาประมวลผล วิเคราะห์ และจัดทำเป็นรายงาน เพื่อนำเสนอต่อคณะทำงานพัฒนาสารสนเทศการเกษตรระดับประเทศพิจารณา ทั้งนี้ หากมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หรือข้อซักถามจากคณะทำงานฯ ต้องดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อคิดเห็นดังกล่าว หรือชี้แจงเหตุผลประกอบข้อซักถาม จากนั้นแก้ไขรายงานให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามมติของที่ประชุม ก่อนจัดส่งให้ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ นำเรียนผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้ประโยชน์ต่อไป

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

5.1 การประสานงานเพื่อรวบรวมข้อมูล

1) ประสาน กวก. เพื่อรวบรวมข้อมูลปริมาณและมูลค่าการนำเข้า – ส่งออกรายไตรมาสของปุ๋ยเคมี/อินทรีย์ และข้อมูลสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปุ๋ยเคมี/อินทรีย์ โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของ กวก. ใช้ระยะเวลา 1 วัน

2) ประสาน สศท. 1-12 เพื่อรวบรวมข้อมูลราคาขายปลีกปุ๋ยเคมี โดยได้รับข้อมูลทุกวันที่ 5 ของเดือนทุกเดือน

3) ประสานสมาคมการค้าปุ๋ยและธุรกิจการเกษตรไทย สมาคมการค้าผู้ผลิตปุ๋ยไทย และผู้ประกอบการ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ ราคาแม่ปุ๋ยต่างประเทศ และราคาขายส่ง-ปลีกปุ๋ยในประเทศของผู้ประกอบการ โดยได้รับข้อมูลทุกวันที่ 7 ของทุกเดือน

5.2 สืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์และประสานหน่วยงานต่างๆ เพื่อรวบรวมสถานการณ์และปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานตามนโยบาย/โครงการเกี่ยวกับปุ๋ยเคมี/อินทรีย์

5.3 ประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์ และจัดทำรายงานฯ เสนอหัวหน้ากลุ่มงานวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยีและปัจจัยการผลิต และผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยี ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะหรือปรับแก้ไข

5.4 นำเสนอรายงานฯ ต่อคณะทำงานพัฒนาสารสนเทศการเกษตรระดับประเทศ พิจารณา

5.5 ปรับแก้ไขรายงานฯ ตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะทำงานฯ หรือชี้แจงเหตุผลหากมีข้อสงสัยจากคณะทำงานฯ ก่อนจัดส่งให้ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ เพื่อนำเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5.6 ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้ประกอบการบริหารงาน และ/หรือกำหนดนโยบาย

6. มาตรฐานงาน

6.1 มาตรฐานระยะเวลา

- 1) จัดทำข้อมูลปุ๋ยเคมี/อินทรีย์ เป็นรายไตรมาส รวม 4 ไตรมาสต่อปี
- 2) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประมวลผลในระยะเวลาที่สามารถจัดทำรายงานฯ ได้ทันทุกไตรมาส
- 3) จัดส่งรายงานฯ ภายในระยะเวลาที่ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ กำหนด
- 4) นำเสนอรายงานฯ ต่อคณะทำงานฯ และปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานฯ ก่อนส่งให้ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ ภายในระยะเวลาที่กำหนด

6.2 มาตรฐานคุณภาพ

- 1) ข้อมูลต้องมีแหล่งที่มาที่สามารถอ้างอิงได้อย่างเป็นทางการ
- 2) ผ่านการพิจารณาถ่วงน้ำหนักจากหัวหน้ากลุ่มงานวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยีและปัจจัยการผลิต และผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยี ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม
- 3) ผ่านการพิจารณาจากคณะทำงานพัฒนาสารสนเทศการเกษตรระดับประเทศ

7. ระบบการติดตามงาน

7.1 ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานพัฒนาสารสนเทศการเกษตรระดับประเทศ ประสานงานเป็นการภายในกับผู้จัดทำข้อมูล เพื่อกำหนดระยะเวลาการจัดส่งรายงานฯ

7.2 ผู้จัดทำข้อมูลประสานงานเป็นการภายในกับหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นแหล่งข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์จัดส่งข้อมูลภายในระยะเวลาที่กำหนด